

RECERCA “PER AL” DESENVOLUPAMENT

Aurelio Beltrán

La celebració de la IX Jornada Universitat-Societat, organitzada pel Consell Social i l’ADEIT, ens va brindar l’oportunitat d’escoltar la intervenció del conseller Camps (“ministry of Culture, Education and –also– Science”, *see* Nature) postil·lant la magnífica –en les formes– i, permeteu-me, discutible –en el fons– lliçó impartida pel ministre d’Indústria i Energia. Més enllà de qualsevol altra consideració, és possible que la libèrrima traducció/interpretació del conseller, amb la innovadora solució a l’intricat binomi de l’R+D que serveix de títol a aquestes ratlles, ajude a entendre el pelegrinatge del Pla Valencià de Ciència i Tecnologia (progressiva reducció de les beques d’FPI, *jibarització* dels projectes d’investigació, política pressupostària digna d’un *thriller* de sèrie B) fins desembocar en la vacuïtat de la Llei de la Ciència Valenciana de 1997 –de lectura encàrquidament recomanable i amenitzable per la dels decrets de 24 de desembre que la desenvolupen. De segur, tanmateix, que no hi ha prou amb això. Al capdavant el conseller Camps no ha estat una constant, ans al contrari, durant aquest període. Però, relegades les qüestions importants a la Llei, nova finta al futur, solament queda opció per a les urgències.

Urgències que mostraven sense pudor, metafòriques anques, un grup de joves investigadors que fa temps que tampoc no escolten els científics d’El Escorial. Els teòrics de la “qüestió d’estat” s’han embrancat en tasques no menys mítiques i, de nou, sembla necessari manifestar obvietats (circulen ara en la firma “El repte del progrés. El 2% per la ciència”). Al nostre País Valencià ens queda l’esperança que el període que ara s’obre, culminació de la legislatura, pugafavorir la solució d’alguna ja antiga urgència.

El dèficit en recursos humans en el nostre sistema d’innovació, “fins i tot” en el sector públic, era reconegut i reflectit també en el Model de Finançament del Sistema Públic Universitari Valencià de 1994: “seria desitjable que una part de l’esforç en despesa corrent de les universitats es dirigira a la consolidació de (unes) plantilles mínimes, compostes per investi-

gadors i personal de suport, que garantezca la continuïtat en el funcionament de les infraestructures que es van desenvolupant”. Per això, s’hi afegia, “el programa plurianual destinarà un 5% dels recursos addicionals anuals que es destinen (sic) a despesa corrent universitària per dotar places de personal investigador, mitjançant programes concrets competitius”.

No seré jo qui qüestione que eren possibles redaccions més encertades. Amb tot, i deixant de banda altres apartats d’aquell compromís, l’aplicació del dit Model –diuen que obsolet però vigent– hauria significat per a les universitats valencianes la no desdenya-

ble xifra de 1.500 milions de pessetes aproximadament –sense incloure-hi el present exercici. No sembla necessari afegir que la transferència ha estat nul·la. D’aquests, són uns 420 milions de pessetes, doncs, els que s’adeuten actualment a la Universitat, si s’aplica linealment el model.

En aquesta etapa de penúria en les universitats públiques i, en general, en el sistema de R+D, un petit càlcul ens parla de quantes

urgències s’haurien pogut resoldre ja en aquest període. Més encara, com es podrien haver plantejat nous criteris vertebradors (l’aspecte més important) adreçats, entre altres qüestions, a superar indesitjables antagonismes (docència versus investigació) sempre constrenyidors de l’activitat universitària. S’haurien resolt problemes concrets, sí, i s’hauria col·laborat, almenys, a rendibilitzar inversions precedents en infraestructures i en la formació de noves generacions d’investigadors, tan necessàries, tan accessibles, precisament en moments en què resulta lloc comú, globalització, ressaltar els avantatges competitius dels estats amb major inversió en tecnologia i capital humà. Els llargs terminis que exigeix una investigació de qualitat, bàsica i aplicada, s’adiuen malament amb les incerteses.

Deia el ministre que cal invertir més, que cal invertir millor, fins i tot amb imaginació. Però cal invertir. Quasi axiomes que, mentre es diluciden en la pràctica, continuen ajornant fins i tot les urgències més òbvies. Fins i tot ací, on ja sabem que la R és *per al* D. ☺